

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів
України
від _____ 2023 р. № ____

СТРАТЕГІЯ **розвитку мисливського господарства** **на період до 2030 року**

I. Загальна частина

Метою розроблення цієї Стратегії є охорона й менеджмент дикої природи, збереження популяцій мисливських тварин та середовищ їх існування, біологічного різноманіття, шляхом сталого використання його компонентів і спільного одержання на справедливій і рівній основі вигоди, пов'язаної з використанням відновлюваних природних ресурсів, забезпечення збалансованості екологічних, економічних й соціально-культурних інтересів зацікавлених сторін, розвитком мисливської галузі, дотримання високих стандартів полювання, підвищення рівня інформованості населення з питань біологічного різноманіття, а також активізація участі громадян у діяльності щодо його збереження.

Ця Стратегія розроблена з урахуванням потреби у змінах в формуванні та реалізації державної політики у мисливській галузі (далі – галузь), зокрема щодо міжнародних зобов'язань України.

Ця Стратегія визначає пріоритетні цілі та дії, спрямовані на розв'язання економічних, соціально-культурних, екологічних та природоохоронних завдань, виконання яких дасть можливість удосконалити державну політику в галузі, створити сприятливі умови для невиснажливого використання державного мисливського фонду, забезпечення охорони, відтворення та сталого використання мисливських тварин, регулювання їх чисельності, збереження біологічного різноманіття, природних екосистем та екологічних комплексів, пропагування природоохоронного мисливства, надання супутніх послуг мисливцям під час здійснення полювання.

Ця Стратегія ґрунтується на таких документах:

Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Рішення Ради 82/72/ЄЕС від 3 січня 1982 року про укладення Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі) (Official Journal L 38, 10.2.1982, р. 1–32);

Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин від 23.06.1979 р. (Рішення Ради 82/461/ЄЕС від 24 червня 1982 року про укладення Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин) (Official Journal L 210, 19.07.1982, р. 10);

Конвенція про охорону біологічного різноманіття від 1992 р. (Рішення Ради 93/626/ЄЕС від 25 жовтня 1993 року про укладення Конвенції про біологічне різноманіття) (Official Journal L 309, 13.12.1993, р. 1 – 2);

Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів від 16 червня 1995 року (Рішення Ради 2006/871/ЄС від 18 липня 2005 року щодо укладення від імені Європейського Союзу Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів) (Official Journal L 345, 08.12.2006, р. 24–25);

Директива 2009/147/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 30 листопада 2009 р. про захист диких птахів (Official Journal L 20, 26.01.2010, р. 7–25);

Інструкція про полювання до Директиви Ради 79/409/ЄЕС від 2 квітня 1979 року про збереження диких птахів;

Директива Ради 92/43/ЄЕС від 21 травня 1992 р. про збереження природних середовищ існування, дикої флори та фауни (Official Journal L 206, 22.07.1992, р. 7–50).

Європейська Хартія полювання та біорізноманіття, затверджена за ініціативи ПАРЄ у 2007 році відповідно до рекомендації № 128 під час засідання Постійного комітету Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі;

Закони України “Про мисливське господарство та полювання”, “Про захист тварин від жорстокого поводження”, “Про тваринний світ”, “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров’я та благополуччя тварин”, “Про ветеринарну медицину”, “Про охорону навколишнього природного середовища” та інші.

Опис проблем, які обумовили прийняття цієї Стратегії

Основними проблемами, що перешкоджають сталому розвитку галузі, є:

погіршення стану середовища перебування мисливських тварин, зокрема якості мисливських угідь, унаслідок зміни клімату та негативної антропогенної діяльності, масової загибелі тварин спричиненої поширенням небезпечних інфекційних хвороб, застосуванням пестицидів та використання сучасних механізмів у сільському господарстві з порушенням природоохоронних вимог;

недостатність заходів збереження та підтримання у сприятливому стані біорізноманіття природних екосистем в межах мисливських угідь;

недотримання законодавства про захист тварин від жорстокого поводження під час натаскування, наганяння, вимуштрування, польових випробувань і змагань мисливських собак;

продовження використання свинцевого шроту під час полювання на водно-болотних угіддях, що веде до подальшого забруднення довкілля свинцем;

негативна суспільна думка про мисливців та процесу полювання в цілому;

недосконала процедура отримання документів дозвільного характеру у галузі та надмірне паперове навантаження на суб’єкти мисливського господарства;

високий рівень незаконної, непідзвітної та нерегульованої мисливської діяльності;

відсутність дієвої системи обліку виданих документів на добування мисливських тварин, невідповідність реальних показників обліку їх добування та реалізації виробленої з них продукції, у тому числі мисливських трофеїв;

недосконалість системи збору статистичної інформації у галузі для прийняття ефективних управлінських рішень;

відсутність ефективних механізмів залучення інвестицій у галузь для збільшення чисельності мисливських тварин, стимулювання економічного розвитку галузі;

низький рівень залучення саморегуючих організацій, об'єднань, асоціацій, спілок та громадськості до формування та реалізації державної політики у галузі, здійснення заходів щодо охорони, раціонального використання і відтворення мисливських тварин;

недосконале розмежування функцій дозвільних органів, а також функцій з державного контролю та управління, що призводить до неефективного управління галуззю;

недостатнє наукове та науково-методичне забезпечення галузі;

недостатній рівень якості підготовки методичних, інформаційних та аналітичних матеріалів для органів виконавчої влади, що ускладнює прийняття ефективних управлінських рішень;

неефективність системи селекційного відбору, ветеринарно-санітарної експертизи, регулювання чисельності мисливських тварин, включаючи збір статистичних даних щодо обсягів добування (відлову) мисливських тварин під час його здійснення, що ускладнює створення та розвиток системи відтворення мисливських тварин та збереження біорізноманіття;

відсутність стратегічного курсу розвитку у співробітництві з міжнародними організаціями, членом яких є Україна або які можуть відігравати значну роль для захисту національних інтересів України;

недосконалість процедури та неврегульованість механізму надання у користування мисливських угідь, організації та проведення полювання, охорони, відтворення, регулювання та сталого використання диких тварин, збереження та покращення середовища їх перебування, ветеринарного і санітарно-гігієнічного забезпечення мисливського господарства та полювання;

відсутність дієвого контролю за охороною та використанням державного мисливського фонду, неефективна охорона переважної більшості мисливських угідь, браконьєрство у мисливських угіддях державного мисливського резерву (або запасу);

відсутність законодавчо встановленого порядку та методів обліку мисливських тварин, з урахуванням сучасних розробок та технологій, а також неврегульованість питання напіввільного та штучного розведення мисливських тварин;

відсутність достовірних даних про сучасний стан, чисельність та статеву-вікову структуру популяцій, обсяги добування та природної загибелі мисливських тварин у мисливських угіддях, як наслідок відсутність реального моніторингу стану популяцій і обсягів добування, а також впровадження загальнодержавного менеджменту;

недостатня кількість і якість підготовки фахівців у галузі мисливського господарства;

низький рівень фінансування заходів з охорони та відтворення мисливських тварин;

незадовільна протидія поширенню чужорідних інвазійних видів тварин і рослин у мисливських угіддях;

невикористання найбільш ефективних і результативних можливостей жінок та чоловіків в управлінні галуззю;

відсутній механізм державної підтримки галузі;

військова агресія російської федерації та її наслідки.

II. Аналіз поточного стану та тенденції розвитку галузі в Україні, обґрунтування необхідності розв'язання виявлених проблем

Мисливське господарство як галузь - сфера суспільного виробництва, основними завданнями якого є охорона, регулювання чисельності диких тварин, використання та відтворення мисливських тварин, надання послуг мисливцям щодо здійснення полювання, розвиток мисливського собаківництва.

Мисливське господарство в Україні ведеться на площі 38,8 млн. га, у тому числі лісових угідь – 8 млн. га, польових угідь – 29 млн. га, водно-болотних угідь – 1,8 млн. га. За розподілом 24,3 млн. га (63 %) надано в користування організаціям Українського товариства мисливців та рибалок (УТМР), 4,0 млн. га (10 %) – підприємствам, що належать до сфери управління Держлісагентства, 10,5 млн. га (27,0 %) – користувачам іншої форми власності. Загалом мисливським господарством займається майже 1200 юридичних осіб. В Україні зареєстровано близько 750 тисяч мисливців. У мисливському господарстві працює понад 6 тисяч працівників, у тому числі майже 500 мисливствознавців та 4,9 тис. штатних егерів. Один егер в середньому обслуговує 8,1 тис. га мисливських угідь.

У зв'язку з цим необхідно переосмислити визначення мисливського господарства, а саме:

мисливське господарство як галузь – це напрям екологічно-економічної діяльності у сфері природокористування, спрямований на стале, збалансоване використання мисливських тварин як природного багатства та компонента екосистем з метою відтворення та формування оптимальних популяцій, збереження середовища їх існування, біотичного різноманіття та генетичного фонду диких тварин, регулювання чисельності, охорону, розведення, надання послуг мисливцям щодо полювання, розвитку стрілецько-мисливського спорту, собаківництва, сокільництва, відродження і примноження мисливських традицій.

Відповідним пріоритетом державної політики у галузі мисливського господарства має стати удосконалення національного законодавства та його всеосяжна інтеграція в Європейське законодавче поле в сфері ведення мисливського господарства та належної практики сталого мисливства, розробленої за Аддис-Абебськими принципами та рекомендаціями щодо сталого

використання біорізноманіття і Принципами Малаві для екосистемного підходу, розвитку мисливської науки, створення державної спеціалізованої служби з охорони державного мисливського фонду та контролю за його використанням, запобігання жорстокому поводженню з дикими тваринами, посилення боротьби з браконьерством, та відповідальності за незаконне добування, в тому числі видів тварин, занесених до Червоної книги України.

Галузь мисливського господарства повинна вносити свій вагомий внесок в економіку держави на принципах невиснажливого використання мисливських тварин, сприяти охороні, відтворенню та підтриманню на оптимальному й вище рівні чисельності мисливських тварин, збереження цілісності та структури природних комплексів - екосистем, видів дикої фауни і флори, які їх населяють.

Організація і проведення полювання повинні відповідати високим морально-етичним принципам та стандартам згідно рекомендацій наданих в Європейській хартії полювання і біологічного різноманіття. Такі стандарти повинні враховувати особливу потребу в соціально-культурній стійкості, що означає, що мисливці повинні сприйматися суспільством як досвідчені, професійні і сумлінні.

Мисливське господарство за належної організації сприятиме впровадженню принципів охорони, відтворення та сталого використання природних ресурсів й компонентів біологічного різноманіття, на території мисливських угідь, збереженню та покращенню середовищ існування диких тварин, забезпечення балансу видів та вилучення з природного середовища чужорідних інвазійних видів тварин шляхом полювання сприятиме збереженню біологічного різноманіття в межах локальних екосистем.

У той же час, більшість користувачів мисливських угідь продовжують негативну тенденцію ведення екстенсивного мисливського господарства, споживацького відношення до використання державного мисливського фонду, не здійснюють передбачені законодавством заходи з покращення середовища перебування тварин, їх охорони та відтворення.

Тому, в цілому стан організації ведення мисливського господарства в Україні характеризується як такий, що не відповідає сучасним вимогам та принципам сталого розвитку. Потенціал мисливських угідь використовується неефективно. Ведення мисливського господарства переважно збиткове, обсяги та якість послуг, що надаються користувачами мисливських угідь, недостатні для задоволення потреб населення, що призводить до незаконного добування тварин та не сприяє збереженню біорізноманіття.

Наслідки військової агресії російської федерації для мисливського господарства

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України та введенням в Україні воєнного стану полювання громадянами України та іноземцями на території мисливських угідь у 2022 році фактично не здійснювалося.

Як наслідок, більшість користувачів мисливських угідь у 2022 році

недотримали фінансовий дохід від провадження своєї діяльності, хоча витрати на утримання персоналу, охорону та відтворення мисливських тварин були понесені.

Крім цього, значних майнових збитків зазнали мисливські господарства у більшості областей України, де відбуваються бойові дії. Зокрема, пошкоджень зазнали і продовжують зазнавати будівлі та біотехнічні споруди, поля з кормовими культурами, захисні насадження, водойми, виробниче обладнання та інше майно, фіксується загибель мисливських тварин. Деякі території заміновані, що унеможливорює доступ до них та проведення відповідної роботи.

Остаточні втрати мисливського господарства України внаслідок бойових дій будуть встановлені лише після їх завершення, згідно Методики визначення шкоди та збитків, заподіяних лісовому фонду внаслідок збройної агресії російської федерації, затвердженої наказом Міндовкілля від 05.10.2022 № 414.

Крім того, слід враховувати значну втрату робочих місць в громадах через закриття полювання, а також значне зменшення обсягів податкових надходжень до державного бюджету, що становить 80 відсотків довоєнного рівня.

Також внаслідок не проведення полювання спостерігається поширення інфекційних захворювань мисливських тварин, зокрема сказу та африканської чуми свиней, що може призвести до негативних наслідків для суспільства.

III. Стратегічні цілі та показники їх досягнення

Ефективне державне управління та дієвий державний нагляд (контроль) у сфері ведення мисливського господарства та полювання

Актуальність цілі обумовлено незадовільною охороною переважної більшості мисливських угідь, недостатнім рівнем боротьби з браконьєрством в угіддях, які ненадані у користування, що не дозволяє вести ефективне мисливське господарство, формувати продуктивне маточне поголів'я мисливських тварин з високими трофейними якостями.

Ефективне державне управління у сфері ведення мисливського господарства та полювання передбачається здійснити шляхом:

підвищення рівня охорони, раціонального використання, відтворення мисливських тварин, збереження та поліпшення стану угідь;

науково обґрунтованого використання мисливських тварин, підвищення продуктивності мисливських угідь для задовільного стану середовища перебування мисливських тварин;

забезпечення сталого, невиснажливого використання мисливських тварин та раціонального використання потенціалу мисливських угідь;

збереження біорізноманіття, покращення стану популяцій рідкісних і зникаючих видів тварин;

сприяння збереженню водно-болотних угідь, як важливого середовища існування водоплавних птахів та інших компонентів біорізноманіття відповідно до міжнародних зобов'язань України.

Дієвий державний нагляд (контроль) у сфері ведення мисливського господарства та полювання передбачається здійснити шляхом:

посилення адміністративної та кримінальної відповідальності за незаконне добування мисливських тварин;

заборони видачі дозволів на добування мисливських тварин з терміном дії на весь сезон полювання (крім пернатої дичини) і дійсних на території кількох користувачів мисливських угідь;

запровадження європейської практики обліку добутої дичини шляхом створення електронного кабінету мисливця. маркування кожної добутої тварини спеціальними мітками безпосередньо на місці добування;

створення дієвого інституту державних районних мисливствознавців, визначення джерел фінансування їх діяльності;

зміни моделі та механізмів державного управління у галузі, зокрема формування чіткої організаційної структури з реалізації політики, управління, контролю та моніторингу мисливського господарства;

застосування запобіжних заходів до управління та регулювання у галузі мисливського господарства та полювання, забезпечення відтворенню відновлюваних об'єктів тваринного світу у процесі їх експлуатації (використання), оснований на зборі та отриманні у повному обсязі достовірних даних щодо використання тваринного світу шляхом добування мисливських тварин (включно з біологічними та екологічними даними), які регулярно оновлюються, та даних, які необхідні для реалізації державної політики у галузі із застосуванням найкращих практик;

забезпечення максимально стійкого рівня добування (в тому числі відлову) мисливських тварин шляхом відновлення та підтримки популяцій мисливських тварин вище рівня їх експлуатації (використання);

забезпечення прозорості у заходах державного контролю за діяльністю юридичних і фізичних осіб у галузі в частині простежуваності обігу мисливських тварин та виробленої з них продукції: від добування (відлову) до їх реалізації, зокрема через маркування;

удосконалення методик здійснення заходів державного нагляду (контролю) та забезпечення такого нагляду (контролю) на основі створення передумов для залучення фінансових, людських та технічних ресурсів у забезпечення державних органів та їх посадових осіб усіма необхідними засобами для належного виконання службових обов'язків;

забезпечення рівних умов конкуренції в галузі, зокрема шляхом запровадження прозорих механізмів надання в користування мисливських угідь;

запровадження відповідальності користувачів мисливських угідь та мисливців за неподання або подання недостовірних даних про чисельність та обсяги добування мисливських тварин;

скасування паперової статистичної звітності та введення електронних форм звітності у галузі, зокрема таких, що забезпечують ідентифікацію видового складу об'єктів добування (відлову) та утримання шляхом створення та забезпечення функціонування Єдиної державної електронної системи управління галуззю мисливського господарства;

правового врегулювання проведення полювання в умовах воєнного стану.

Забезпечення охорони, відтворення та сталого використання цільових видів мисливських фауни, підвищення потенціалу мисливських угідь, збереження біорізноманіття та середовищ існування диких тварин.

Актуальність цілі обумовлена відсутністю системи збору та узагальнення даних про сучасний стан, чисельність та статеву-вікову структуру популяцій мисливських тварин (у тому числі, які утримуються чи розводяться у неволі або напіввільних умовах), обсяги їх добування (загибелі), що перешкоджає встановленню науково-обґрунтованих лімітів та норм їх добування, веденню планового мисливського господарства.

Ведення обліку мисливських тварин і обсягів їх добування здійснюється з метою прийняття управлінських рішень щодо встановлення лімітів добування (норм добування) згідно з показниками мінімальної та оптимальної чисельності й щільності мисливських тварин, пропускної спроможності мисливських угідь, а також ведення державного моніторингу та кадастру тваринного світу, одержання інформації про чисельність, видовий та статеву-віковий склад поголів'я мисливських тварин, а також про їх стан та місцезнаходження, прогнозування розвитку територіальних угруповань мисливських тварин, вжиття необхідних заходів з охорони, відтворення та сталого використання мисливських тварин, забезпечення контролю за природною міграцією, переміщенням мисливських тварин у процесі акліматизації, реакліматизації, експорту або імпорту, збереження біологічного різноманіття.

Стале використання мисливської фауни, підвищення потенціалу мисливських угідь та ефективності управління мисливським господарством, збереження біорізноманіття та середовищ існування диких тварин передбачається здійснити шляхом:

затвердження Правил державного обліку мисливських тварин і обсягів їх добування, якими встановити єдині для усіх користувачів мисливських угідь методи та порядок проведення обліків, форми звітності та порядок їх подання для забезпечення отримання достовірних даних про сучасний стан, чисельність та статеву-вікову структуру популяцій мисливських тварин (у тому числі, які утримуються чи розводяться у неволі або напіввільних умовах), обсяги їх добування (загибелі);

пом'якшення наслідків змін клімату та забруднення, що призводить до деградації природних біоценозів (сукупності живих організмів, що взаємодіють між собою та населяють певну територію із схожими характеристиками);

опрацювання питання поступового припинення використання свинцевого шроту під час полювання на водно-болотних угіддях відповідно до вимог Угоди про збереження афро-свразійських мігруючих водно-болотних птахів;

розроблення та виконання планів дій щодо збереження видів мисливської фауни;

забезпечення заходів збереження та відтворення компонентів біорізноманіття та середовищ існування дикої фауни і флори в мисливських угіддях, розташованих у межах об'єктів Смарагдової мережі.

Забезпечення вагомого внеску галузі в економіку держави

Вагомий внесок галузі в економіку держави передбачається здійснити шляхом:

створення умов для збільшення фінансування галузі та залучення інвестицій у розвиток мисливського господарства;

створення державного фонду збереження та відновлення біорізноманіття, розвитку мисливського господарства, визначення джерел його наповнення та порядок використання;

збільшення надходжень до бюджетів всіх рівнів;

скасування паперової статистичної звітності та введення електронних форм звітності у галузі, зокрема таких, що забезпечують ідентифікацію видового складу об'єктів вилучення добування та/або відлову, утримання шляхом створення та забезпечення функціонування Єдиної державної електронної системи управління галуззю мисливського господарства;

розвитку суміжних з мисливським господарством галузей та сфер діяльності: мисливського та екологічного туризму, вольєрного господарства, екологічних парків, стрілецького спорту, об'єктів готельно-рекреаційної сфери, виробництво харчових продуктів з дичини, предметів декору, таксидермії;

створення нових робочих місць;

розвиток непромислових територій, сільських громад та місцевої економіки;;

сприяння відновленню зруйнованого майна та інфраструктури суб'єктів галузі, пошкоджених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації проти України.

Покращення якості мисливських угідь, протидія поширенню небезпечних епізоотичних хвороб мисливських тварин та їх захист від антропогенної діяльності

Актуальність цілі обумовлена необхідністю оперативного і дієвого реагування на глобальні зміни клімату, що породжує знищення природної кормової та захисної бази, непередбачуване різке коливання температури повітря, зливи, повені та інші небезпечні для існування тварин явища, вплив яких постійно підвищується негативною антропогенною діяльністю, насамперед розорюванням та меліорацією земель, застосуванням пестицидів та механізмів у сільському господарстві з порушенням природоохоронних вимог. Одночасно з цим поширюються небезпечні інфекційні та паразитарні захворювання тварин, що у випадку із зараженням африканською чумою свиней набуло масштабів епізоотії.

Покращити якість мисливських угідь, протидіяти поширенню небезпечних епізоотичних хвороб мисливських тварин та їх захист від антропогенної діяльності передбачається здійснити шляхом:

удосконалення нормативно-правової бази щодо обов'язкового виконання користувачами мисливських угідь комплексу біотехнічних та ветеринарно-

профілактичних заходів, планування цих заходів у матеріалах упорядкування мисливських угідь;

урахування інтересів мисливського господарства та забезпечення охорони мисливських тварин під час реалізації програм, планування і виконання робіт з охорони і використання природних ресурсів, ведення сільського та лісового господарства, меліорації земель, проведення процедур оцінки впливу на довкілля;

нормативно-правового врегулювання питань охорони мисливських та інших диких тварин під час виконання технологічних процесів.

Наука та освіта в галузі, культура полювання

Однією з причин низького рівня ведення мисливського господарства в Україні є відсутність чіткої структури і системи наукового спостереження та вивчення сучасного стану та перспектив розвитку галузі з урахуванням прогресивного світового досвіду та найкращих традицій, що не дозволяє забезпечити науково-інформаційну та інноваційну підтримку процесу прийняття управлінських рішень.

Підвищити рівень кваліфікації кадрів, наукового забезпечення мисливського господарства, освіти та підготовки фахівців у галузі мисливського господарства передбачається забезпечити шляхом:

зміцнення кадрового потенціалу мисливської науки і цілеспрямований розвиток фундаментальних і прикладних досліджень з біології і екології диких тварин, розробка і впровадження науково обґрунтованих правових, охоронних, біотехнічних, організаційно-господарських, просвітницьких заходів, спрямованих на збереження біорізноманіття, відтворення та раціональне використання мисливських тварин, моніторинг тваринного світу на користь вдосконалення і підвищення ефективності мисливськогосподарської діяльності, дослідження впливу радіаційного забруднення на популяції мисливських видів тварин;

створення на базі наукових установ, спеціалізованого науково-дослідного центру з питань мисливського господарства із залученням інших підприємств, організацій, незалежно від форм власності і підпорядкування;

визначення і забезпечення діяльності мережі досвідних мисливських підприємств, з впровадження передового досвіду ведення мисливського господарства;

забезпечення розвитку наукових досліджень та незалежності наукового супроводу мисливської діяльності, а також підвищення рівня наукових досліджень стану популяцій мисливських тварин впровадження системи моніторингу мисливських тварин, як частини загального моніторингу довкілля;

орієнтації наукових програми у галузі мисливського господарства, на розв'язання найбільш актуальних проблем галузі, впровадження найкращого світового досвіду;

підвищення рівня кваліфікації галузевих фахівців на базі наукових закладів, затвердження відповідних наукових програм;

застосування гендерно орієнтованого підходу у провадженні господарської діяльності у галузі.

Адаптація законодавства України до законодавства ЄС, впровадження принципів сталого ведення мисливського господарства, необхідність застосування принципово нових техніко-економічних, природоохоронних критеріїв при прийнятті управлінських рішень обумовлює необхідність забезпечення галузі висококваліфікованими кадрами всіх рівнів.

IV. Завдання, спрямовані на досягнення поставлених цілей

Завданнями з реалізації поставлених цілей є:

приведення нормативно-правового регулювання галузі у відповідність із законодавством ЄС та принципами Європейської Хартії полювання та біорізноманіття;

розроблення нормативно-правового акта щодо створення державного фонду збереження та відновлення біорізноманіття, розвитку мисливського господарства з метою забезпечення сталості запасів мисливських видів тварин, рідкісних та зникаючих видів тварин;

забезпечення відновлення та підтримки популяцій мисливських видів тварин вище рівня оптимальної чисельності;

розмежування повноважень щодо дозвільних та контрольних функцій між центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі мисливського господарства, та його територіальними органами;

створення та забезпечення функціонування Єдиної державної електронної системи управління галуззю мисливського господарства, зокрема модернізація та розвиток системи моніторингу тваринного світу та впровадження механізмів простежуваності вилучення добування та/або відлову, продажу мисливських тварин та виробленої з них продукції;

забезпечення належного функціонування державного реєстру мисливських угідь та розроблення інтерактивної електронної карти з її інтеграцією до державного земельного кадастру, відображенням інформації щодо мисливської діяльності;

розроблення державних та місцевих програм збереження й відтворення біологічного різноманіття та розвитку мисливського господарства;

визначення механізмів розрахунку компенсації збитків, завданих суб'єктам мисливського господарювання, та надання їм підтримки, а також визначення шкоди, заподіяної галузі внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації проти України;

удосконалення методик здійснення заходів державного нагляду (контролю) на основі ризик орієнтованого підходу;

забезпечення збору та отримання достовірних даних у повному обсязі щодо вилучення добування та/або відлову диких тварин на основі біологічних та екологічних даних, необхідних для реалізації державної політики у галузі, відповідно до обґрунтованого відбору проб і найкращих світових практик;

створення умов для відновлення та підтримки популяцій мисливських видів тварин вище оптимального рівня;

забезпечення рівних можливостей, умов та оплати праці для жінок, чоловіків, заохочення жінок до активної участі на всіх рівнях зайнятості у галузі;

запобігання проникненню, здійснення контролю за поширенням і пом'якшення наслідків поширення інвазійних чужорідних видів з урахуванням положень Конвенції про біологічне різноманіття і Стратегії біобезпеки та біологічного захисту, затвердженої Указом Президента України від 17 грудня 2021 р. № 668;

оптимізація та удосконалення державного управління та контролю за веденням мисливського господарства шляхом запровадження європейських рекомендацій та принципів зазначених в Європейській Хартії полювання і біологічного різноманіття та інших нормативно-правових актах ЄС, відповідно до яких мисливське господарство є ефективною і важливою для економіки країни галуззю, яка сприяє охороні та відтворенню, сталому використанню мисливських тварин, покращенню середовища їх перебування, задоволенню потреб населення у продукції полювання, активному відпочинку, рекреаційних послугах, створенню нових робочих місць, як правило у важкодоступних і депресивних регіонах, забезпеченню продовольчої безпеки країни;

підготовка проєктів законодавчих актів щодо внесення змін до законодавства у сфері ведення мисливського господарства та полювання з метою приведення його у відповідність до критеріїв та норм європейських стандартів;

створення умов для збереження та відтворення біологічного різноманіття, нарощування ресурсного потенціалу мисливських угідь, ефективного використання відновлюваних мисливських ресурсів, самоокупності ведення мисливського господарства;

поступове припинення використання свинцевого шроту під час полювання на водно-болотних угіддях, особливо тих, що мають міжнародне значення;

охорона і використання структурних екомережі відповідно до Закону України «Про екологічну мережу України»; запровадження заходів збереження у мисливських угідь, розташованих в межах об'єктів Смарагдової мережі;

посилення правового захисту осіб, які здійснюють охорону державного мисливського фонду та контроль у галузі мисливського господарства та полювання;

сприяння інтеграції інноваційних європейських та світових підходів у розвиток наукової, освітньої та виробничої сфери у галузі мисливського господарства;

забезпечення ефективної боротьби з браконьєрством;

забезпечення дотримання законодавства про захист тварин від жорстокого поводження під час натаскування, наганяння, вимуштрування, польових випробувань і змагань мисливських собак;

створення спеціального державного фонду збереження та відновлення біорізноманіття, розвитку мисливського господарства за рахунок відрахувань виробників мисливського озброєння та торгівельних організацій, які реалізують таке озброєння, у прямій залежності від обсягів його реалізації;

встановлення на законодавчому рівні більш жорсткої відповідальності до порушників правил полювання;

запровадження системи економічного стимулювання осіб, які виявили порушників правил полювання та сприяли притягненню їх до відповідальності;

створення державної спеціалізованої служби з охорони державного мисливського фонду та контролю за його використанням, надання їй необхідних повноважень, забезпечення сучасним транспортом, засобами спостереження та самозахисту;

запровадження процедури позбавлення права користування мисливськими угіддями неефективних користувачів;

проведення широкої просвітницької і виховної роботи серед населення через засоби масової інформації, громадських організацій мисливців;

підвищення вимог до освітніх та навчальних програм, складання іспитів осіб, які виявили бажання отримати посвідчення мисливства, зокрема в частині практичних навичок в ідентифікації мисливської фауни та їх відмінності від споріднених рідкісних та зникаючих видів;

охоплення державним обліком чисельності та вилучення добування та/або відлов мисливських тварин усієї території України;

затвердження правил державного обліку чисельності мисливських тварин та обсягів їх вилучення добування та або відлову;

удосконалення державного контролю за первинним обліком, повнотою і достовірністю одержаних даних про чисельність та обсяги добування мисливських тварин;

запровадження на законодавчому рівні відповідальності за неподання або подання недостовірних даних про чисельність та обсяги добування мисливських тварин;

розробка науково обґрунтованого зонування мисливських угідь на території країни і програми комплексного розвитку мисливських господарств, збереження біорізноманіття, відтворення і сталого використання диких популяцій мисливських тварин з урахуванням природних умов територій, динаміки видового і кількісного складу;

створення на базі існуючих наукових установ, спеціалізованого науково-дослідного центру з питань мисливського господарства, який буде мати міжрегіональні філії у всіх лісомисливських зонах України;

визначення і забезпечення діяльності мережі дослідних мисливських господарств, як науково-практичних полігонів з впровадження передового досвіду ведення мисливського господарства та відтворення мисливських тварин;

наукове обґрунтування структури, чисельності і щільності популяцій основних видів мисливських тварин, рекомендацій по їх оптимізації, заходів щодо профілактики захворювань і боротьби з епізоотіями;

оптимізація наукових програми у галузі мисливського господарства, з орієнтацією їх на розв'язання найбільш актуальних проблем галузі з метою врахування найкращого світового досвіду та раціонального використання бюджетних коштів;

законодавче визнання мисливствознавства наукою, яка включає весь комплекс фахових дисциплін, знання яких необхідне для ведення комплексного, ефективного мисливського господарства, на основі забезпечення сталого,

невиснажливого використання мисливських тварин, збереження та покращення середовища їх перебування;

перегляд і затвердження навчальних програм з викладання мисливствознавства, охорони державного мисливського фонду, економіки та менеджменту мисливського господарства у середніх та вищих учбових закладах України з урахуванням досвіду найкращих учбових закладів Світу;

забезпечення підвищення рівня кваліфікації галузевих фахівців на базі наукових закладів, затвердження відповідних наукових програм;

збільшення кількості пропозицій на підготовку галузевих спеціалістів за кошти державного бюджету, популяризація професії мисливствознавця та єгеря у суспільстві;

введення до класифікатора професій термінів: «єгер», «старший єгер»;

підвищення рівня кваліфікації мисливствознавців у кращих спеціалізованих навчальних закладах ЄС;

удосконалення нормативно-правової бази щодо необхідності виконання комплексу біотехнічних та ветеринарно-профілактичних заходів у мисливському господарстві, планування цих заходів у матеріалах упорядкування мисливських угідь;

висвітлення у засобах масової інформації питань культури, етики і традицій полювання, екологічного виховання населення;

урахування інтересів мисливського господарства та забезпечення охорони мисливських тварин під час реалізації програм, планування і виконання робіт з охорони і використання природних ресурсів, ведення сільського та лісового господарства, меліорації земель, проведення процедур оцінки впливу на довкілля;

нормативно-правове врегулювання питань охорони мисливських та інших диких тварин під час виконання сільськогосподарських робіт, насамперед збирання врожаю та застосування пестицидів.

V. Очікувані результати досягнення поставлених цілей, етапи їх виконання, з відображенням запланованого темпу досягнення цільових показників та орієнтовного обсягу необхідних фінансових, матеріально-технічних, людських та інших ресурсів

Ефективне державне управління та дієвий державний нагляд (контроль) у сфері ведення мисливського господарства та полювання

Для ефективного управління та контролю передбачається:

приведення національного законодавства до європейських норм, Конвенцій про охорону дикої флори та фауни, Європейської Хартії полювання та біорізноманіття;

цифровізація мисливського господарства створення Єдиного державного реєстру (звітність користувачів, облік чисельності й добування, надання адміністративних послуг), створення електронного кабінету мисливця;

функціонування прозорого механізму закріплення (надання у користування) мисливських угідь на конкурентних засадах;

спрощення процедури видачі документів на добування мисливських тварин та відстрільних карток;

посилення відповідальності користувачів мисливських угідь за погіршення стану популяцій мисливських тварин, неефективне використання мисливських угідь;

посилення кримінальної відповідальності за незаконне добування мисливських тварин;

прийняття нормативно-правового акту щодо врегулювання проведення полювання в умовах воєнного стану.

Реалізація Стратегії забезпечить охорону, відтворення та стале використання об'єктів тваринного світу, збереження біологічного різноманіття та середовищ існування диких тварин, щорічне збільшення чисельності мисливської фауни до науково-обґрунтованого рівня по кожному виду.

Забезпечення вагомого внеску галузі в економіку держави

Для забезпечення вагомого внеску галузі в економіку держави передбачається:

суттєве збільшення надходжень до державного та місцевого бюджетів від діяльності мисливської галузі (за орієнтовними підрахунками з 10 млн грн. до 162,5 млн грн щороку);

створення державного фонду збереження та відновлення біорізноманіття, розвитку мисливського господарства, що значно підвищить ефективність фінансування мисливської галузі, зокрема для цілей відтворення мисливських тварин та зникаючих видів тварин, а також їх моніторингу і контролю;

створення прозорих і чітких інвестиційних вимог, зростання рівня залучення інвестицій у галузь;

розроблення порядку та введення плати за користування мисливськими угіддями та збору за використання мисливських тварин як природного ресурсу загальнодержавного значення;

встановлення норми необхідних інвестицій та їх розрахунку з метою забезпечення комплексних заходів, спрямованих на відтворення мисливських тварин, збереження і поліпшення середовища їх існування, а також поповнення популяцій мисливських тварин за рахунок поголів'я вирощеного (придбаного) на дичефермах шляхом випуску в природне середовище;

затвердження порядку визначення збитків, що завдані мисливськими тваринами внаслідок знищення, пошкодження сільськогосподарських або лісових культур;

затвердження такс для обчислення розміру відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок незаконного полювання (збирання) або знищення мисливських тварин;

розвиток ринку супутніх послуг, не пов'язаних з мисливством (рекреація і туризм, мисливське собаківництво, оброблення мисливських трофеїв, продаж

мисливської зброї та спорядження, ветеринарні послуги, виставки, змагання, фестивалі тощо);

створення додаткових робочих місць в галузі (збільшення штату єгерів та мисливствознавців з 5 тис. до 10 тис. осіб).

Покращення якості мисливських угідь, протидія поширенню небезпечних епізоотичних хвороб мисливських тварин та їх захист від антропогенної діяльності

Для покращення якості мисливських угідь, забезпечення протидії поширенню небезпечних епізоотичних хвороб мисливських тварин та їх захист від антропогенної діяльності передбачається прийняття державних і регіональних програм з охорони довкілля, у яких передбачено заходи щодо:

збільшення площі та покращення якості лісів, лук, пасовищ, сіножатей, водно-болотних угідь, заліснення та залуження степових ділянок, створення на орних землях смуг багаторічних насаджень, недопущення розорюваності схилів крутизною більш ніж 3°, прибережних захисних смуг навколо водних об'єктів;

посилення охорони захисних лісових насаджень, створення сприятливих для тварин біотопів на деградованих землях, більш широке застосування заходів лісогосподарської меліорації, збільшення обсягів їх фінансування;

формування оптимальних за структурою природних компонентів агроландшафтів з більш широким застосуванням стійких до посухи рослин;

своєчасного та ефективного реагування у разі виявлення небезпечних епізоотичних хвороб мисливських тварин, профілактиці їх виникнення;

інших заходів, спрямованих на покращення середовища перебування мисливських тварин;

нормативно-правового врегулювання у питаннях державного обліку загиблих тварин, оперативного виявлення причин їх загибелі та інформування про це уповноважених державних органів, посилення відповідальності за приховування або викривлення інформації про хвороби або загибель тварин, посилення контролю за ввезенням в Україну або переселенням у її межах мисливських тварин;

збільшення щорічних вкладень коштів на охорону і відтворення мисливських угідь.

Наука та освіта в галузі, культура полювання

Розвиток науки та освіти, культури полювання передбачається шляхом:

створення сучасної матеріально-технічної бази науково-дослідних установ та системи підготовки кадрів для галузі, забезпечення фінансування досліджень державними науковими установами і підприємствами в галузі мисливського господарства із залученням інших підприємств, організацій, незалежно від форм власності і підпорядкування;

вивчення та впровадження передового досвіду країн ЄС, поступовий перехід до трофейного способу полювання, розвиток вольєрного господарства;

відродження мисливських традицій, культури мисливського собаківництва та соколярства, проведення просвітницької роботи з молоддю, організації семінарів, виставок, фестивалів тощо.

Етапи виконання завдань, спрямованих на досягнення поставлених стратегічних цілей

Досягнути визначених цією Стратегією цілей передбачається трьома етапами.

Перший етап (2023—2025 роки) передбачає: виконання операційного плану реалізації у 2023—2025 роках Стратегії;

розроблення, погодження та прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації Стратегії;

затвердження регіональних та місцевих програм охорони, використання і відтворення мисливських тварин, розвитку мисливського господарства.

Другий етап (2026—2029 роки) передбачає:

виконання операційного плану заходів з реалізації у 2026—2029 роках Стратегії;

аналіз умов провадження господарської діяльності у сфері мисливського господарства та удосконалення діючого законодавства;

підвищення культури полювання;

залучення інвестицій в галузь з урахуванням необхідності реалізації цілей та завдань Стратегії.

Третій етап (2030 рік) передбачає:

проведення комплексного аналізу галузі;

оцінювання реалізації Стратегії, зокрема шляхом:

- аналізу ефективності діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо реалізації Стратегії;

- аналізу досягнення очікуваних результатів, визначених Стратегією;

розроблення та внесення пропозицій щодо подальшого розвитку галузі із визначенням цілей, завдань та очікуваних результатів на наступний період.

Реалізація етапів виконання завдань, спрямованих на досягнення поставлених стратегічних цілей, не потребує залучення додаткових фінансових, матеріально-технічних, людських та інших ресурсів, а здійснюється в межах фінансування, визначеного в державних бюджетних програмах, кадрового та технічного забезпечення, наявного в органах державної влади, відповідальних за реалізацію Стратегії.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних, людських та інших ресурсів

Стратегія є документом, який визначає стратегічні цілі і завдання державної політики у галузі ведення мисливського господарства на короткостроковий період, тому її реалізація не передбачає додаткового фінансування з державного чи місцевих бюджетів.

Досягнення встановлених Стратегією цілей і завдань здійснюватиметься шляхом їх врахування під час формування та забезпечення реалізації політик, сформованих стратегіями.

VI. Порядок проведення моніторингу, оцінки результатів реалізації Стратегії та звітування

Моніторинг та оцінка результатів реалізації Стратегії проводиться в межах повноважень Кабінету Міністрів України, Міндовкілля, інших центральних органів виконавчої влади за участю громадських об'єднань та об'єднань підприємців, міжнародних організацій.

З метою реалізації Стратегії затверджується операційний план заходів, який містить чіткі та послідовні заходи, спрямовані на досягнення цілей Стратегії. В зазначеному операційному плані заходів передбачаються шляхи (завдання і заходи) досягнення стратегічних цілей Стратегії з метою комплексного розвитку мисливського господарства.

У рамках проведення моніторингу передбачається підготовка та оприлюднення щорічного звіту про стан виконання операційного плану заходів з реалізації Стратегії.

Забезпечення ефективного виконання плану заходів з реалізації Стратегії здійснюватиметься з використанням відповідних інструментів моніторингу ключових показників ефективності та посилення інституціональної спроможності Міндовкілля, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра захисту довкілля та природних ресурсів.

Фінансування Стратегії здійснюватиметься за рахунок коштів спеціального фонду державного бюджету, місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством, зокрема за рахунок власних коштів державних підприємств, інших лісокористувачів та власників лісів і коштів міжнародних фінансових організацій.

Обсяг видатків на реалізацію Стратегії визначається щороку під час складання проектів державного та місцевих бюджетів на відповідний рік з урахуванням їх реальних можливостей.
